

органів держуправління щодо управління державними корпоративними правами, регулювання корпоративних відносин і контролю діяльності менеджерів; низька якість менеджменту, зловживання посадовими особами, корупція у сфері державних закупок і штучного банкрутства підприємств.

Заходи з приватизації державних підприємств у теперішній час не сприяють подальшому їх розвитку через заниження їх вартості, спрямування коштів до державного бюджету замість інвестицій в основні засоби та новітні технології. Приватизаційні процеси не пов'язані з розвитком національного фондового ринку, його інтеграції до світових ринків капіталу. Тому національні підприємці й внутрішні інвестори не мають можливості розміщення зовнішніх і внутрішніх інвестицій (запозичень).

Також слід зазначити наявність внутрішніх перешкод у роботі підприємств корпоративного сектору в Україні організаційно-правового характеру щодо захисту від рейдерських захоплень, відчуження активів, протиріч між інтересами менеджерів і власників бізнесу (які обумовлюють додаткові витрати на фінансування заходів управлінського аудиту та контролю); дотримання прав акціонерів із виплат дивідендів, проведення зборів, ведення реєстру.

За спрямованістю діяльність підприємств корпоративного сектору України має характер сировинних монополій, спрямовану на створення та розвиток вертикально інтегрованих виробництв і бізнес-процесів, здатних забезпечити відповідні цикли технологічного відтворення. Як було зазначено на початку роботи, виробництво зосереджено в межах третього-четвертого технологічних укладів, має сировинну спрямованість (передбачає експорт напівфабрикатів) і відповідно занижену додану вартість. Таким чином, мала кількість ФПП і відсутність банківського капіталу (фінансових резервів) з одного боку, з іншого – низька прибутковість бізнесу – обмежують інноваційний розвиток корпоративного сектору в Україні.

Визначена трансформація корпоративної системи України передбачає низку структурних перетворень для підвищення ефективності корпоративної політики, включення стратегії розвитку корпоративних структур (акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю) до національної стратегії розвитку країни й її корпоративного сектору.

Висновки та рекомендації. Одним з напрямків розвитку корпоративного сектору в Україні є приведення національного законодавства до світових (європейських) стандартів щодо захисту підприємств і прав акціонерів, яке повинно поширювати використання інструментів фондового ринку до активізації технологічного й інноваційного розвитку великих підприємств, до перетворення сучасного корпоративного сектору на структуру, здатну забезпечувати процес розширеного відтворення.

По-друге, потрібна дієва стратегія розвитку фондового ринку, спрямована на залучення акціонерних товариств до первинного розміщення акцій на внутрішніх і зовнішніх акціонерних площадках, дотримання прав міноритарних акціонерів.

По-третє, розвиток державно-приватного партнерства шляхом встановлення діалогу між територіальними громадами, регіональними елітами, містоутворюючими підприємствами, виробниками продукції, конкурентоспроможної на світовому ринку.

УДК 338.12

ДО ПИТАНЬ ЦИКЛІЧНОСТІ ДОХОДІВ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Л. О. Тарасенко

Сучасний стан економіки України характеризується відсутністю високого рівня стабільності, що безпосередньо впливає на фінансовий стан суб'єктів господарювання. В таких умовах, задля забезпечення бажаного рівня ефективності, підприємства потребують правильної організації системи планування та управління доходами і витратами як елемента стратегії розвитку підприємства.

З огляду на те, що економічним процесам властива певна циклічність та з огляду на специфіку діяльності певних підприємств, важливим є дослідження сезонних коливань, які характеризують динаміку фінансових показників у взаємозв'язку з календарними характеристиками.

Одним із прикладів підприємств, діяльності яких притаманні сезонні коливання, є газорозподільні підприємства. У таблиці 1 представлено аналіз динаміки чистого доходу ПАТ «Вінницягаз» і розрахунок індексів сезонності. Аналіз виконано за допомогою пакету програми Excel.

Таблиця 1

Динаміка чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) газорозподільного підприємства ПАТ «Вінницягаз» (тис. грн) і розрахунок індексів сезонності

t	Роки	Квартали	Фактичні дані u_t	Вирівняні дані, $\bar{y}$	$(y-\bar{y})^2$	I_s
1	2015	III квартал 2015	188 043	138 407	2 463 763 041	1,36
2		IV квартал 2015	29 721	140 319	12 231 902 136	0,21
3	2016	I квартал 2016	254 364	142 231	12 573 772 050	1,79
4		II квартал 2016	60 756	144 143	6 953 459 412	0,42
5		III квартал 2016	60 973	146 056	7 239 056 201	0,42
6		IV квартал 2016	252 367	147 968	10 899 176 023	1,71
7	2017	I квартал 2017	249 814	149 880	9 986 780 595	1,67
8		II квартал 2017	76 351	151 792	5 691 398 292	0,50
9		III квартал 2017	60 572	153 705	8 673 680 141	0,39
10		IV квартал 2017	235 226	155 617	6 337 619 603	1,51
11	2018	I квартал 2018	266 872	157 529	11 955 876 356	1,69

Виходячи із представлених даних у таблиці 1 можливим є прогнозування доходу наступних періодів з урахуванням індексу сезонності. Прогнозування рівня доходів підприємства представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Прогноз чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) газорозподільного підприємства ПАТ «Вінницягаз», тис. грн

Прогноз			$y=a_0+a_1*t_i$	$y_i=y*I_{scp}$
13	2018	III квартал 2018	161 353,55	116 721,61
14		IV квартал 2018	163 265,78	186 609,23
15	2019	I квартал 2019	165 178,02	283 514,63
16		II квартал 2019	167 090,26	69 666,28
17		III квартал 2019	169 002,50	122 254,79
18		IV квартал 2019	170 914,73	195 351,82

Урахування такого фактору впливу як циклічність відіграє вагомий роль у процесі розробки стратегії підприємства та прийнятті управлінських рішень. Така інформація підвищує точність, достовірність і, як наслідок, ефективність розроблених завдань розвитку підприємства.

На графіку (рис. 1) зображено сезонну хвилю, яка демонструє тенденцію до зниження чистого доходу у II та III кварталах та збільшення у I і IV кварталах.

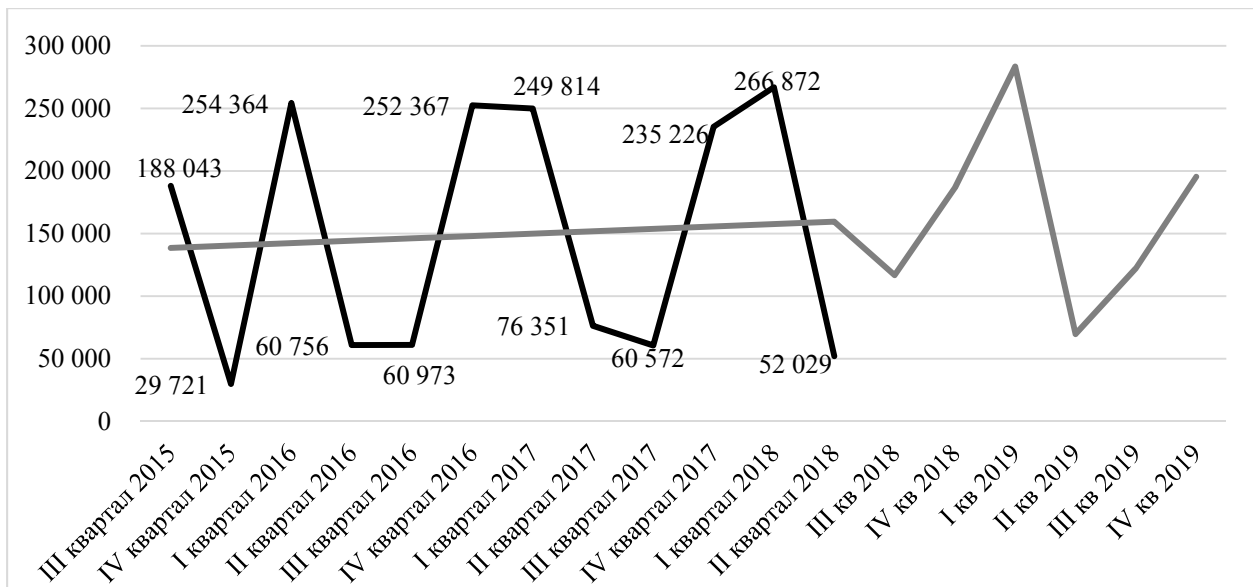

Рис. 1. Сезонна хвиля чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПАТ «Вінницягаз»

Обсяг чистого доходу у I та IV кварталах вище середнього значення на 71,6 % та 14,3 % відповідно, у II та III кварталах – нижче середнього на 58,3 % та на 27,7 % відповідно. Отже, такий фінансовий показник як чистий дохід ПАТ «Вінницягаз» підпадає під вплив календарного ефекту, тобто обсяг даного показника залежить від пори року.

Необхідно зазначити, що газорозподільні підприємства надають послуги розподілу природного газу, за що отримують плату за відповідними тарифами, які встановлюються національним регулятором (НКРЕКП) та залишаються не змінними протягом року. Разом з тим, газу як товару притаманні така фізична властивість як зміна його обсягу в залежності від температури. Відповідно, при збільшенні споживання газу у зимовий період необхідним є приведення його обсягу до стандартних умов. Це питання залишається дискусійним.

Відповідно до отриманих результатів, доходи газорозподільних підприємств характеризуються сезонністю. Крім того, виручка залежить від встановлених НКРЕКП тарифів, на зміну яких керівництво газорозподільних підприємств майже не має впливу. Таким чином, з метою організації ефективної системи планування фінансових показників підприємства, необхідним є з одного боку урахування зазначених факторів у процесі розробки стратегії підприємства, з іншого подальше вивчення та дослідження питань витратної частини підприємств, що є об'єктом дослідження.

УДК 311.213

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВИХ СУКУПНОСТЕЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИБІРКОВИХ ОБСТЕЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ (ДОМОГОСПОДАРСТВ)

Т. Ю. Фурман

Формування достовірної, повної та своєчасної інформаційної бази є одним з основних аспектів аналітики на будь-якому рівні, що визначає можливості застосування методів аналізу, якість та точність отриманих висновків тощо. Ендрю Ф. Сигал зазначав, що «статистика – це мистецтво та наука збору та аналізу даних» [1, с. 29]. Сучасна аналітична